VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Vuoden 2025 toinen lisätalousarvioesitys

YLEISESITTELY, VALTIOVARAINVALIOKUNTA
MIKA NIEMELÄ, BUDJETTIPÄÄLLIKKÖ
3.6.2025

Vuoden 2025 toinen lisätalousarvioesitys

- Määrärahat +757 milj. euroa
- Tulot -187 milj. euroa
- Nettolainanoton tarve +944 milj. euroa

  ⇒Alijäämä kasvaa n. 13,2 mrd. euroon
- Uusia valtuuksia ehdotetaan myönnettäväksi yht. n. 750 milj. eurolla
  - Valtaosa katetaan olemassa olevin määrärahoin

LTAE II 2025 – budjetin alijäämän muutokseen vaikuttavat tekijät, milj. euroa

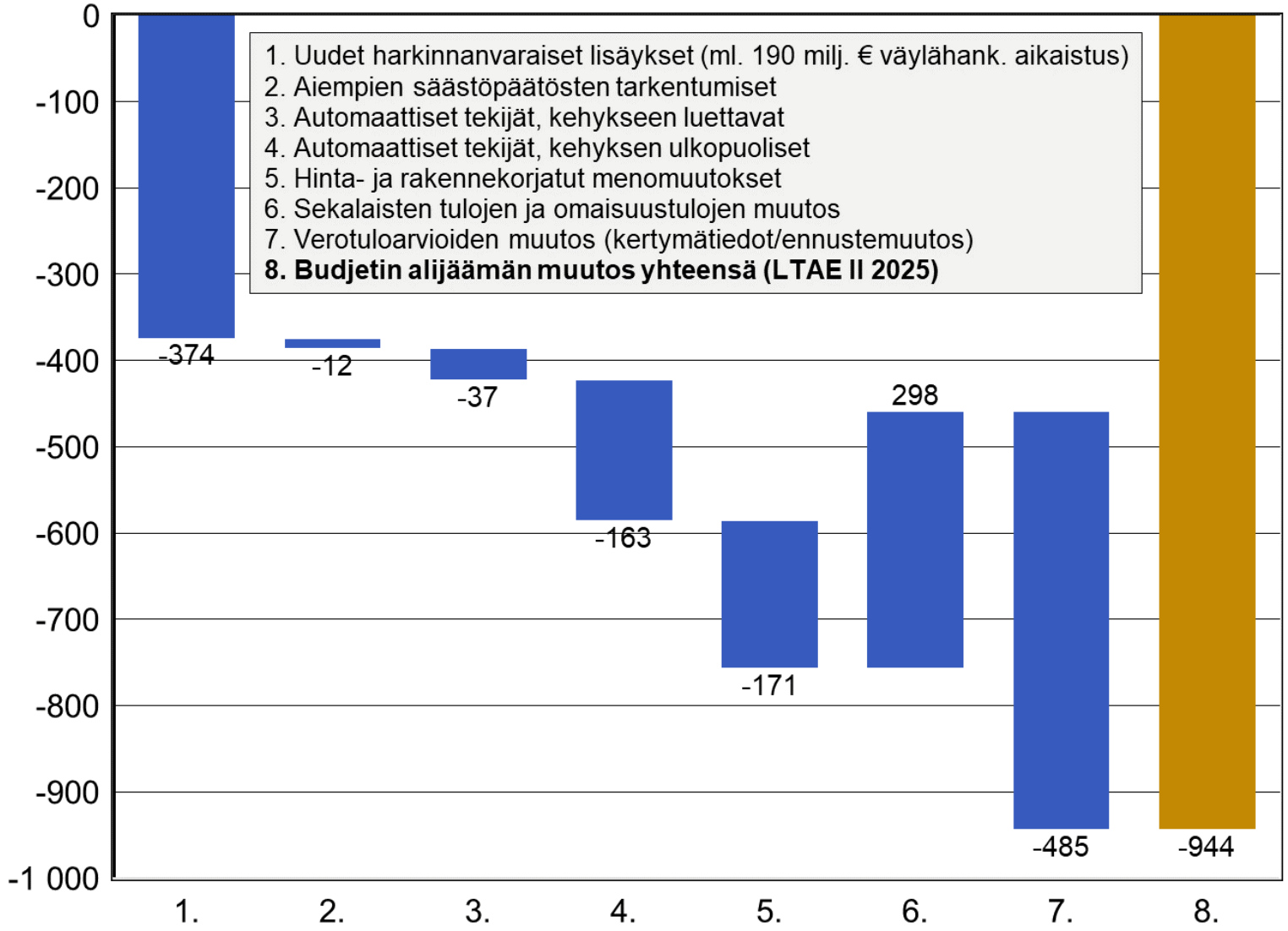

Valtiovarainministeriön kevään ennuste huomioitu tuloarvioissa

- Uusi verotuloarvio (-485 milj. euroa) perustuu VM:n huhtikuun 2025 ennusteeseen.
  - Arvonlisävero -272 milj. euroa
  - Yhteisövero -226 milj. euroa
  - Ansiotulovero -98 milj. euroa
  - Perintö- ja lahjavero +95 milj. euroa
- Muut tulot +298 milj. euroa
  - Aiemmilta vuosilta siirrettyjen määrärahojen peruutukset +200 milj. euroa.
  - OKM:n hallinnonalalla kv-rahoitusta saavien hankkeiden muuttaminen nettobudjetoiduista bruttobudjetoiduiksi lisää tuloja ja menoja 87 milj. euroa.

Uudet panostukset Puolustusvoimille

- Lisäbudjetissa toimeenpannaan aiemmin keväällä 3 %:n ratkaisun yhteydessä sovitut kokonaisuudet vuodelle 2025:
  - Kaikkien puolustushaarojen materiaalien kunnossa- ja ylläpidon tason nostoon 35 milj. euron lisärahoitus.
  - Liittolaismaiden tuen vastaanottokyvyn vahvistamiseen 15 milj. euroa.
- Valtuuksien korotukset (ei määrärahavaikutusta)
  - PVKEH 2025 –tilausvaltuuden enimmäismäärän korotus 130 milj. euroa.
    - Käyttö räjähdysainehankintoihin, jotka ajoittuvat vuosille 2025–2037.
  - Laivue 2020 -tilausvaltuuden enimmäismäärän korotus n. 78 milj. eurolla.
    - Laivojen rakentamisen aloituksen viivästymisen aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Ukrainan tukemisen kustannukset

- Ukrainaan toimitetun puolustusmateriaalin korvaamiseen liittyvät lisämäärärahat ehdotetaan sisällytettävän Puolustusvoimien Ukrainan tukemiseen liittyvään valtuuteen (UKR 2023), jonka kokonaismäärä nousisi n. 197 milj. eurolla.
  - Korvaavista hankinnoista aiheutuvat menot toteutuvat vuosina 2024—2032.
- Lisäksi Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan 3,6 milj. euron lisäystä Ukrainalle annettavan tuen kustannusten kattamiseen.

Panostuksia sisäiseen turvallisuuteen ja varautumiseen

- Väestönsuojelun kehittämiseen 21 milj. euroa,
- Vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisen kehittämiseen 6 milj. euroa,
- Kansallisen verihuollon varautumisen tason nostamiseksi 6,3 milj. euroa,
- Rajavartiolaitoksen investointimenoihin merellisen suorituskyvyn vahvistamiseen yht. 14 milj. euroa (valtuus + määräraha),
- Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiuden vahvistamiseen 5 milj. euroa ja
- Rikosseuraamuslaitokselle 8,1 milj. euroa aserikossäännösten uudistamisen kertaluonteisiin menoihin (tarvittavien vankipaikkojen määrän kasvu).

Lisäbudjetilla toimeenpannaan aiemmin päätettyjä väylähankkeita

- Osana hallitusohjelman mukaista investointiohjelmaa käynnistetään 67 milj. euron väylähankkeet:
  - Eurooppalaisen raideleveyden suunnitteluun välille Tornio–Haaparanta–Kemi 20 milj. euron valtuus,
  - Valtatien 25 rakentamiseksi keskikaidetieksi välillä Meltola–Mustio 17 milj. euron valtuus,
  - Valtatie 27 Ylivieskan eteläinen ylikulkusilta 14 milj. euron valtuus,
  - Kantatien 67 ja valtatien 19 parantamiseksi välillä Kivisaari–Atria 11 milj. euron valtuus ja
  - Kotkan Keltakallioon rakennettavan akkumateriaalitehtaan tieyhteyksien (maantielle 357, Hurukselantie) parantamiseksi 4,8 milj. euroa perusväylänpitoon.
- Aiemmin päätettyjen väylähankkeiden valtuuksien korotus yht. 23 milj. euroa (merkittävin Tampereen henkilöratapihan valtuuden korotus 20 milj. eurolla 183 milj. euroon).
- Eräiden liikennehankkeiden rahoitusta aikaistetaan yht. 190 milj. eurolla vuodelle 2025 vuosilta 2026 ja 2027.

Poimintoja muista muutoksista

- Aiemmin päätettyjä kokonaisuuksia/valmisteluja, jotka realisoituvan lisäbudjettiehdotuksessa:
  - Kela-korvaukset: +65 v. valinnanvapauskokeilu ja vaikutusten tutkiminen yht. **n. 16 milj. euroa**, maatalouden ja maankäyttösektorin ilmastotoimet yht. **12 milj. euroa**, hiilinielujen ja -varastojen tutkimuksen ja havainnointijärjestelmän kehittäminen **8,1 milj. euroa**, rahapelijärjestelmän uudistuksen tietojärjestelmän kehittäminen **9,6 milj. euroa**, S2/R2-opetuksen kehittäminen **8 milj. euroa**, harrastamisen Suomen malli **5 milj. euroa**, Diana 6G -testikeskuksen toiminta ja kehittäminen **5 milj. euroa**.
- Merkittäviä määrärahojen tarvearvioiden muutoksia:
  - Verotukseen liittyvät korkomenot **+62 milj. euroa**, YEL-valtionosuus **+60 milj. euroa**, EU-jäsenmaksu **-50 milj. euroa**, Uusiutuvan energian tuotantotuki **-25 milj. euroa**.
- Menomuutoksia, joilla ei vaikutusta kehyksen liikkumatilaan:
  - Velanhoitomenot -**197 milj. euroa**, valtion osuus työttömyysturvamenoista n. **+100 milj. euroa** työttömyyden kasvun myötä, uudelleenbudjetoinnit ja ajoitusmuutokset n. **+200 milj. euroa** (mm. RRF-menot ja Itärajan esteen alv-menot), palkkausten tarkistukset **+51 milj. euroa** valtion sopimusratkaisun 2025–2028 myötä.

Valtiontalouden kehys vuodelle 2025

- Ensimmäisen lisätalousarvion jälkeen kuluvan vuoden jakamaton varaus oli 504 milj. euroa.
  - Tähän sisältyi 200 milj. euroa vuodelta 2024 käyttämättä jäänyttä jakamatonta varausta, joka on käytetty kokonaan kertaluontoisiin menoihin tässä lisätalousarvioesityksessä.
- LTAEII:n jälkeen kuluvan vuoden jakamattomaksi varaukseksi jää 81 milj. euroa.

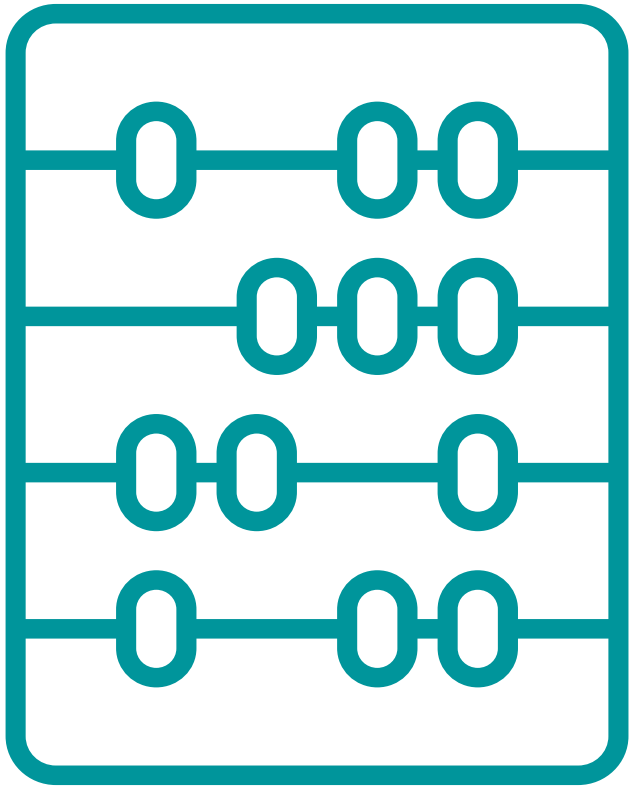

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

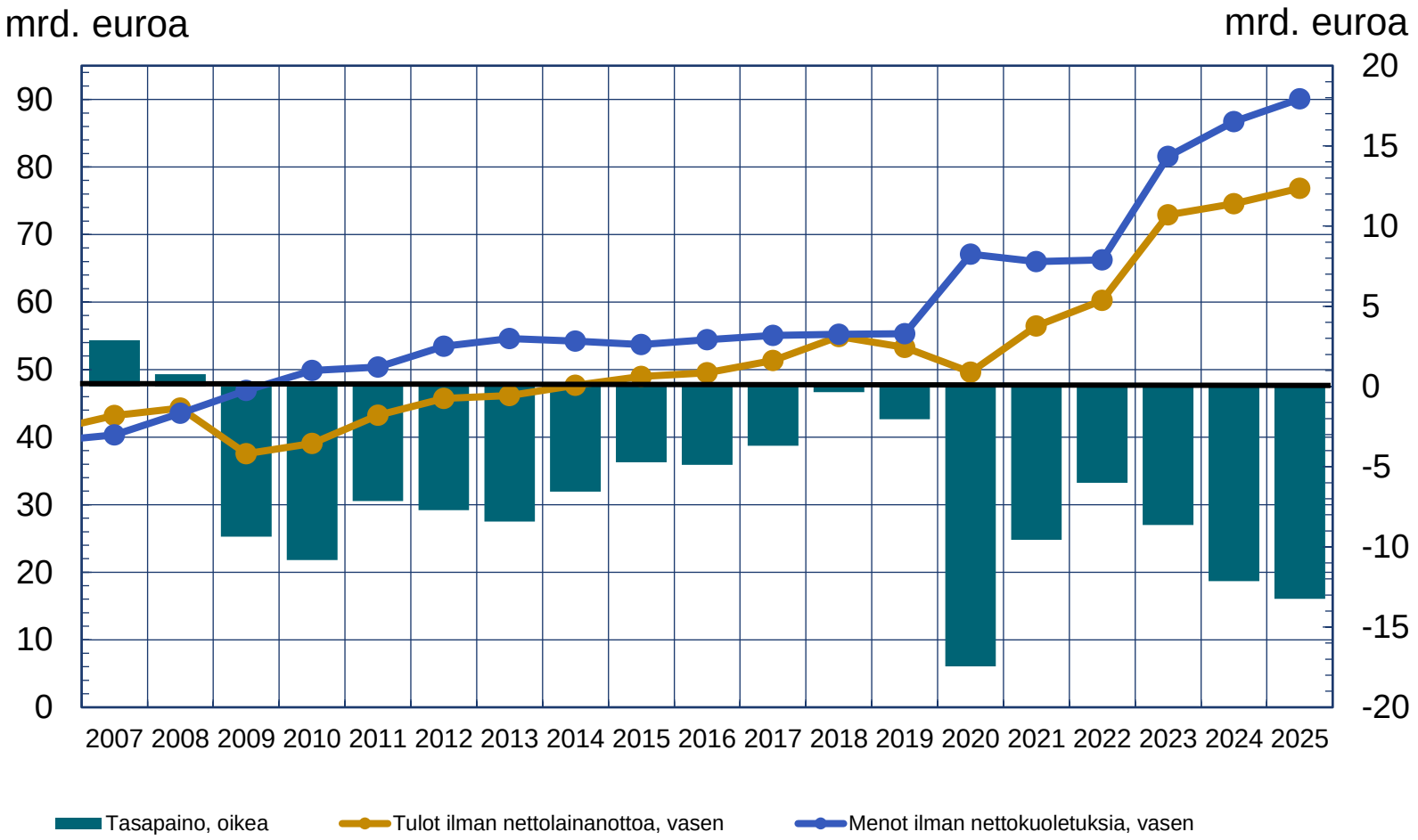

Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 23.5.2025

Tekninen muutosehdotus

- Hallituksen toiseen lisätalousarvioesitykseen on jäänyt momentin 35.10.52 *Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät* päätösosaan virheellisesti sana *vähennetään*.

- Momentin rahoitusta esitetään lisättäväksi, joten ehdotetaan, että momentin päätösosan sana *vähennetään* muutetaan muotoon *lisätään.*
  - Muutos ei vaikuta momentin määrärahan tasoon.